

Motion till riksdagen 2012/13:N385

av Jennie Nilsson m.fl. (S)

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag att helt eller delvis avyttra statens aktier i företagen Aktiebolaget Bostadsgaranti, Lernia AB och Vectura Consulting AB.
2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen för 2013 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1 i motionen.

Motivering

Tabell 1 Anslagsförslag 2013 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (S)
1:7 Turistfrämjande	120 035	+20 000
2:3 Exportfrämjande verksamhet	243 889	+25 000
<i>Nya anslag</i>		
Strategisk samverkan		+500 000
Nyföretaggaranti, försöksverksamhet		+50 000
Kompetenscentrum för upphandling		+50 000
Kapitalförstärkt inkubatorprogram		+50 000
Summa	5 253 045	+695 000

Fel! Okänt namn

Företag med statligt ägande

Staten har en viktig uppgift att värna, förvalta och utveckla de gemensamma tillgångarna som företag med statligt ägande representerar på ett ansvarsfullt sätt. Genom ett långsiktigt ägande ska de statliga företagen bidra till en långsiktig och hållbar tillväxt. I flertalet fall har de statliga företagen sitt ursprung i verksamheter som en gång byggts upp med offentliga medel. Oftast har bolagen varit myndigheter eller verkat under monopol i bolagsform som genom den tekniska och marknadsmässiga utvecklingen, omvandlats till konkurrensutsatta företag. Många företag med statligt ägande är i flera fall framgångsrika aktörer på både nationella och internationella marknader där de verkar. De representerar stora värden som svenska folket ytterst är ägare till. Staten är Sveriges största företagsägare och arbetsgivare. Totalt är cirka 202 000 personer anställda i företag med statligt ägande. Detta medför ett stort ansvar och ställer krav på en långsiktig och professionell förvaltning för att säkerställa tillväxten i vårt land. Det kan finnas skäl att se över det statliga ägandet av bolag. Men det ekonomiska läget är osäkert. Det är därmed en illa vald tid att sälja statliga bolag. Vi säger av denna anledning nej till att sälja de bolag som föreslås i regeringens budgetproposition. Detta ska riksdagen tillkännage för regeringen.

Turistfrämjande

Sverige är ett turistland på frammarsch och den svenska besöksnäringen har stor potential att växa och generera nya arbetstillfällen över hela landet. Genom samverkan mellan turistbranschen och staten vill vi stärka tillväxten inom besöksnäringen. Visit Sweden ägs gemensamt av staten och Svensk Turism och har till uppdrag att marknadsföra Sverige som destinationsland och utveckla svenska destinationsplatser. Vi motsätter oss regeringens sänkning av anslaget. Vi avsätter 20 miljoner kronor 2013 till Visit Sweden.

Exportfrämjande

Sverige är ett exportberoende land och drygt hälften av vår BNP kommer från export. Vår handel med omvärlden är central för jobben och välfärden. En viktig anledning till Sveriges jämförelsevis goda ekonomi är de senaste decenniernas starka exportutveckling. Svensk export står dock inför flera utmaningar. Våra viktigaste exportländer finns, i dagsläget med undantag av USA, i vårt absoluta närområde. Över 70 procent av Sveriges varuexport går till Europa. Den svaga utvecklingen på den europeiska marknaden kommer enligt prognoserna att bestå under ansevärd tid framöver och det kommer att påverka de svenska exportvolymerna. Det finns därför all anledning att stärka resurserna för att öka exporten till växande marknader i Asien, Afrika och Sydamerika.

Fel! Okänt namn på

Sveriges export domineras av ett fåtal stora företag. De 25 största koncernerna står för närmare hälften av den svenska exporten. Beroendet av dessa industriföretag innebär en sårbarhet för den svenska ekonomin. Små och medelstora företag svarar för en ökande andel av förädlingsvärdet och av antalet sysselsatta i Sverige. Men trots detta står de små och medelstora företagen endast för cirka 40 procent av varuexporten. Steget från att producera enbart till hemmamarknaden till att bli ett exportföretag måste förenklas. De små och medelstora företagen har en viktig roll att spela för den framtida svenska konkurrenskraften. Den svenska hemmamarknaden är liten, och framgång beror till stor del på export eftersom det är en förutsättning för att växa. Här skiljer sig Sverige från större konkurrentländer där inhemsk konsumtion betyder mer för tillväxten. Därför är det motiverat för staten att på olika sätt underlätta för svenska företag att börja exportera. Vi vill stärka exporten genom att förbättra förutsättningarna för företagen att etablera affärskontakter och att ta sig in på nya marknader. En del av uppdraget är att hjälpa till med information om regelverk, underlätta byråkratin samt utöka rådgivningen till de mindre företagen om vilka möjligheter att få finansieringsstöd som finns, i Sverige, i EU och internationellt. Vi avsätter 25 miljoner kronor 2013 för att främja de små och medelstora företagens export. Pengarna ska framförallt användas till att främja export till de växande marknaderna i Asien, Afrika och Sydamerika.

Strategisk samverkan

För ett litet exportberoende land som Sverige är det nödvändigt att det finns ett fungerande och väl utvecklat samarbete mellan politik, näringsliv, fack och akademi för att landet ska stå framgångsrikt i den internationella konkurrensen. Behovet av ökad samverkan kan exemplifieras av de oroande tecken som finns på att Sverige lider av en så kallad innovationsparadox, det vill säga att de samlade satsningarna på FoU i Sverige inte leder till kommersialisering av nya varor och tjänster i en utsträckning som vore väntad och önskvärd. En viktig förklaring till utvecklingen är brister i samordningen av offentliga och privata resurser för FoU och utbildning. Det är därför nödvändigt att utveckla modeller för en bättre strategisk samverkan mellan politik, akademi och näringsliv.

Samverkansmodeller mellan det privata och offentliga har historiskt varit mycket viktiga för den svenska samhällsutvecklingen. Den snabba omvandlingen av ekonomin gör det emellertid vanskligt att bygga upp en modell för strategisk samverkan utifrån den statistiska indelningen av näringslivet i olika branscher. Företag i olika branscher och av starkt varierande storlek blir alltmer integrerade med varandra i komplexa produktions- och innovationssystem som oftast inte låter sig beskrivas med hjälp av den traditionella branschindelningen.

Därför vill vi i dialog med näringslivet, akademien och de fackliga organisationerna utveckla en samverkansmodell som tar sin utgångspunkt i centrala framtidsutmaningar för vårt samhälle – både inhemska och globala. Ansatsen

Fel! Okänt namn på

bygger på tanken att framtidens samhälleliga möjligheter och utmaningar, rätt hanterade, i många fall kan innebära betydande möjligheter att stärka svensk konkurrenskraft och därmed skapa nya arbetstillfällen. Identifieringen av vilka områden som borde bli föremål för strategisk samverkan vill vi genomföra förutsättningslöst och i nära dialog med representanter från olika samhällssektorer. I budgetpropositionen presenterar regeringen ett program för samverkan inom life science. Andra intressanta område för strategisk samverkan är hållbara transporter, miljö- och energinäringen, mineralnäringen och de växande besöksnäringarna, som behöver utvecklas. Vi avsätter 500 miljoner år 2013 utöver regeringen för uppstart av samverkansprogram mellan arbetsmarknadens parter, akademien och politiska beslutsfattare. I samverkan förvaltas resurserna i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft inom strategiska framtidsnäringar.

Nyföretagargaranti

Idag har många entreprenörer med en hållbar affärsidé svårt att bli beviljade lån om de saknar tillräckliga säkerheter. Vi vill pröva en nyföretagargaranti som går ut på att staten och banken delar på risken för företagare som har bärkraftiga affärsidéer men som saknar tillräckliga säkerheter. Banken är ofta en extern aktör som har god kunskap om företaget. De banker som så vill ska kunna erbjudas att medverka i nyföretagargarantin där staten garanterar en andel – till exempel halva lånet. Detta kan ge bankerna möjlighet att expandera lånen till småföretag utan att öka sin totala riskexponering – samtidigt har banken ett starkt incitament att göra en noggrann kreditprövning genom att man står för halva kreditrisken.

Företag som behöver låna ska vända sig till banken med en kreditansökan. Banken gör en normal kreditprövning som är oberoende av om företaget behöver en lånegaranti eller ej. Om banken konstaterar att den på normala grunder inte kan lämna kredit, ofta till följd av brist på säkerheter, prövar banken om kredit ändå kan beviljas med stöd av statlig nyföretagargaranti. Typfallet kan vara ett företag med goda framtidsutsikter och en verksamhet som ger eller förväntas ge ett bra kassaflöde men som är i avsaknad av säkerheter. Endast på förhand godkända banker ska kunna erbjuda garantin. För att banken ska kunna pröva möjligheten till lånegaranti ska vissa krav ställas på företaget och dess ägare. Dessa kan vara att ägarna saknar egna medel som kan satsas i bolaget, att det finns en liv- eller kapitalförsäkring som klarar lånet eller delar av det i händelse av dödsfall och att ägarna går i personlig borgen för garanterat belopp. Banken är skyldig att göra en noggrann prövning, annars finns risk för att garantin inte är giltig i händelse av obestånd. Vi avsätter 50 miljoner år 2013 till en försöksverksamhet med nyföretagargaranti.

Kompetenscentrum för upphandling

Årligen upphandlas varor och tjänster av stat, kommun och landsting till ett värde av cirka 500 miljarder kronor. Det finns en stor potential i att förbättra upphandlingen av varor och tjänster och använda skattemedel effektivare. Upphandlingar är ofta komplicerade och kräver expertis, inte minst inom områden som omvårdnad och infrastruktur. Upphandlingsutredningen kunde i sitt delbetänkande konstatera att det finns väsentliga brister i kunskapen om processen hos både upphandlare och leverantörer. Vi vill starta ett kompetenscentrum för att ge innovations- och jobbskapande en mer framträdande roll i den offentliga upphandlingen. Det finns idag olika uppdrag inom området, och dessa bör samordnas med det nya centrumet. I det framtida arbetet bör man också se över om det finns möjligheter att koppla arbetet till Innovationsrådet för att stärka utfallet av insatserna. Vi avsätter 50 miljoner kronor för att etablera ett nationellt kompetenscentrum för offentlig upphandling. Den offentliga upphandlingen bör i högre utsträckning användas som verktyg för att driva fram fler innovationer. Innovationsupphandling, dvs. upphandling av i förväg okända lösningar på ett problem eller behov för vilket det ännu inte har etablerats någon marknad, förekommer sällan idag, vare sig i stat, kommun eller landsting.

Stärkt kapitalförsörjning för inkubatorer

Förutsättningen för entreprenöriell framgång är att i ett tidigt skede få tillgång till kompetens och kapital. Vi föreslår en ny modell för statlig riskkapitalförsörjning till företag kopplade till regionala inkubatorer. Syftet är att omvandla innovativa idéer, som ännu anses för riskfyllda och befinner sig i ett för tidigt skede för att få finansiering från enbart privata investerare, till företag som befinner sig i ett uppstartskede. Målet bör vara att företagen efter tiden inom inkubatorn ska bli kapabla att erhålla privat finansiering och fungera utan statligt stöd. Återbetalning av statligt stöd sker när företag genererar intäkter. Fördelningen av kapitalförstärkningen ska göras i samverkan med inkubatorerna. En tänkbar väg är att upprätta en styrelse med representanter från relevant industri och övrigt näringsliv liksom forskningsinstitut. Även forskningsvärlden ska vara representerad i styrelsen. På basis av projektförslagen som kommer in från inkubatorn föreslår sedan styrelsen vilka projekt som ska medges finansieringsstöd. För detta syfte behöver ett antal kriterier specificeras. Exempel på kriterier kan vara att projekten ska vara baserade på innovativ teknik med målet att utveckla en produkt (vara, tjänst eller systemlösning) med exportpotential. Vi avsätter 50 miljoner kronor till att kapitalförstärka regionala inkubatorer.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 oktober 2012

Jennie Nilsson (S)

Carina Adolfsson Elgestam (S)

Krister Örnfjäder (S)

Ann-Kristine Johansson (S)

Ingemar Nilsson (S)

Karin Åström (S)

Börje Vestlund (S)

Ingela Nylund Watz (S)